

Notă asupra volumului II (Paganalia. Aspecte ale calendarului popular festiv)

Acest număr grupează studii, note de lectură și recenzii referitoare la unele ceremonialuri calendaristice atestate în lumea rurală românească din secolele XIX-XX și din prezent. În acest context, sunt abordate atât practicile ceremoniale folclorice legate de unele sărbători bisericești (Sf. Gheorghe/Sângeorzul, Sâmbăta lui Lazăr, Pogorârea Sf. Duh (Spirit)/Rusaliile, Nașterea Sf. Ioan Botezătorul/Sânzienele), care dublează, din perspectiva religiei populare, ceremonialitatea liturgică creștină (“Strigatul peste sat” și procesiunea cu *Omul Verde* de Sângeorz, colindatul *Lăzărițelor* din Sâmbăta lui Lazăr, procesiunea cu *Boul Înstruțat* de Rusalii, *Drăgaica* și cununile de sânziene din ajunul Nașterii Sf. Ioan Botezătorul) cât și o serie de rituri calendaristice oarecum autonome, cu dată fixă (“Plugarul” – a doua zi de Paști, “Strigatul peste sat” – la “lăsata secului” sau în noaptea de Sângeorz) sau mobilă (cântecul cununii de la sfârșitul secerișului, rituri de invocare a ploii – *Coloianul* și *Paparuda*).

“Paganalia” inaugurează, în cadrul revistei Orma, o serie de numere tematice dedicate ceremonialității populare rurale, atât din rațiuni strict științifice, cât și pentru a atrage atenția asupra relevanței patrimoniale și identitare a acestor obiceiuri calendaristice. Dispariția lor, în contextul transformărilor extrem de rapide ale societății rurale românești, reprezintă și o pierdere esențială pentru patrimoniul cultural regional. În acest context, pledăm pentru trecerea de la o etnologie exclusiv observațională la una aplicată, implicată activ în elaborarea politicilor culturale patrimoniale din România și în procesul patrimonializării și “muzeificării” unor forme de cultură relevante pentru identitățile locale și regionale.

Note on the IInd volume (Paganalia. Aspects of the Festive Popular Calendary)

This issue groups together studies, reading notes and reviews concerning a number of calendar-based ceremonies attested in the Romanian rural society starting from the nineteenth and twentieth centuries up to the present day. In this line of thought, the analysis tackles both popular ceremonial practices connected with a number of religious feasts – The St. George Day (Sângeorzul), The Saturday of Lazarus, The Pentecost (*Rusaliile*), The St. John’s Day (*Sânzienele*) – which, by means of popular religiousness, double the Christian liturgical ceremonies – the Charivari / ‘Call over the village’ (*Strigatul peste sat*) and the procession with the *Green Man* on St. George Day, the *Lăzărițe* from the Saturday of Lazarus, the procession with the Embelished Ox (*Boul înstruțat/impănat*) on Pentecost, *Drăgaica* and the crowns of Our Lady’s bedstraw (*Gallium verum*) from the Midsummer Day – and a series of autonomous calendar-based rites, with a fixed date – The Ploughman (*Plugarul*) on the second day of Easter, the Charivary / ‘Call over the village’ (*Strigatul peste sat*) at the beginning of the Lent (*lăsata secului*) – or a movable one – The songs of the harvest, rites of invocation for rain (*Coloianul* și *Paparuda*).

“Paganalia” inaugurates, within Orma, a series of thematically centered issues dedicated to the rural and popular ceremonies, both in order to answer a strictly scientifically based call, and to beacon the patrimonial value of these calendar-based rites and their importance identity-wise. Their disappearance in the context of the rapid changes in the Romanian rural society means also a significant regional patrimonial loss. In this context, we plead for the shifting from a purely observational ethnology towards an applied one, actively involved in the elaboration of the policies of cultural patrimonies in Romania and in the process of preserving locally and regionally relevant forms of culture.

Nota sul II volume (Paganalia. Aspetti del calendario popolare festivo)

Il presente numero raggruppa studi, note di lettura e recensioni legati a certi cerimoniali calendaristici documentati nel mondo rurale romeno dei secoli XIX-XX e del presente. In tale ambito, sono trattate tanto le pratiche cerimoniali folkloriche connesse a certe feste religiose (San Giorgio/*Sângeorzul*, Il Sabato di Lazzaro/*Sâmbăta lui Lazăr*, Le Pentecoste/*Rusalile*, La nascita di San Giovanni Battista/*Sânzienele*), che raddoppiano nella prospettiva della religione popolare la cerimonialità liturgica cristiana (*il grido dal pendio/l'appello al villaggio* – in romeno *strigatul din coastă/strigatul peste sat*) e la processione dell'*Uomo Verde* in occasione del *Sângeorz*, il canto tradizionale delle *Lazzare* nel Sabato di Lazzaro, la processione del Bue Incoronato (*Boul Înstruțat*) in occasione delle Pentecoste, la *Drăgaica* e le corone delle *sânziene* nella vigilia della nascita di San Giovanni Battista), quanto una serie di riti calendaristici autonomi in un certo senso, che sono fissi (*L'Aratore/Plugarul* – il secondo giorno di Pasqua, *l'appello al villaggio* all'inizio della Quaresima (*lăsata secului*) o la notte di San Giorgio – *Sângeorz*) o variabili (il canto della corona alla fine della mietitura, riti di invocazione della pioggia – *Coloianul* e *Paparuda*).

Nell'ambito della rivista Orma, "Paganalia" inaugura una serie di numeri tematici dedicati alla cerimonialità popolare rurale, partendo sia da ragioni strettamente scientifiche, sia per attirare lo sguardo sulla rilevanza patrimoniale e identitaria di questi costumi calendaristici. La loro scomparsa a causa delle rapide trasformazioni della società rurale romena rappresenta una perdita essenziale per il patrimonio culturale regionale. In questo ambito, siamo per il passaggio da un'etnologia esclusivamente osservazionale ad una applicata, attivamente implicata nell'elaborazione delle politiche culturali patrimoniali in Romania e nel processo del patrimonializzare e "museificare" delle forme culturali rilevanti per le identità locali e regionali.